

К.е.н. Марчук Л.П.

Миколаївський національний аграрний університет

ПРО ДЕРЖАВНУ ПІДТРИМКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ВИРОБНИКІВ (СВІТОВИЙ ДОСВІД)

Сільське господарство як одна із стратегічних і ризикових галузей економіки потребує постійної фінансової підтримки з боку держави. Стабільність фінансування сама галузь забезпечити неспроможна внаслідок традиційного диспаритету цін на промислову і сільськогосподарську продукцію, сезонності виробництва, невпорядкованості міжгалузевих відносин тощо. В Україні щорічно сільське господарство потребує 50 млрд. грн., а власні кошти сільгоспвиробників покривають лише 13 % від існуючої потреби [1]. Тому неабияку роль у підтримці аграрного виробництва мають відігравати кошти бюджету та кредитні ресурси. Держава повинна використовувати різноманітні складові економічного механізму для забезпечення належних темпів розвитку сільськогосподарського виробництва та гарантування продовольчої безпеки.

У зв'язку з цим доцільно скористатися досвідом зарубіжних країн щодо застосування економічних важелів державної підтримки аграрного виробництва. Практика довела, що найбільш дієвими напрямками державної підтримки сільгоспвиробників у провідних країнах світу є удосконалення механізму ціноутворення на сільськогосподарську продукцію, надання державних субсидій фермерам, використання пільгового кредитування й пільгового оподаткування сільгоспвиробників, розробка й виконання національних і галузевих програм розвитку сільського господарства, виважена зовнішньоторговельна політика. Розглянемо конкретні механізми використання цих важелів в окремих країнах світу.

Наприклад, у США застосовують специфічні методи ціноутворення на сільськогосподарську продукцію. Тут використовуються так

звані «ціни підтримки», які поділяються на два види: цільові ціни та закладні ціни. Цільові ціни розглядають як ціни гарантовані. Вони мають відшкодувати фермерам на середньому рівні витрати самофінансування й давати можливість отримати середній прибуток і розрахункову ренту. Якщо ринкові ціни не забезпечать сільгоспвиробникам цих параметрів функціонування виробництва, то вони матимуть відповідну компенсацію від держави. Закладні ціни використовуються у разі здачі фермерами своєї продукції у заставу товарно - кредитній корпорації. Якщо ринкові ціни будуть вищі за закладні, фермери можуть викупити свою продукцію по закладних цінах і компенсувати при цьому витрати на зберігання продукції. Таким чином держава гарантує сільгоспвиробникам збут продукції і певний рівень доходу від її виробництва.

Державне субсидування є усталеною формою фінансової підтримки виробників сільськогосподарської продукції у розвинутих країнах світу. Так, у країнах ОЕСР державні субсидії становлять 34% від загального доходу фермерів [3]. Рівень державних субсидій у відсотках до вартості виробленої сільськогосподарської продукції в останні роки становив: у Швейцарії – 73%, Норвегії – 70, Японії – 63, країнах ЕС – 45% (для порівняння : в Україні цей показник становить 4,3%) [1] .

Слід відзначити, що державні субсидії сільгоспвиробникам у цих країнах, як правило, надаються не з метою нарощування обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, а заради підтримки доходів фермерів на відповідному рівні, розвитку інфраструктури, дотримання екологічних вимог, збереження родючості ґрунтів тощо. У країнах ЕС до 25% субсидій можуть бути спрямовані на впровадження новітніх технологій, гарантування безпечності продуктів харчування, соціальний розвиток сільських територій. У США державні кошти теж активно використовуються на наукові дослідження у сфері аграрного виробництва. У 2004 році Міністерство сільського господарства витратило із свого бюджету на розвиток галузевої науки 1154 млн. дол. і на утримання Служби поширення знань – 1014 млн. дол. У

найближчі десять років планується витратити на ці цілі й пряму фінансову підтримку фермерів 182 млрд. дол. [2] .

В Австралії, Канаді, США, країнах ЕС виконується велика кількість програм, орієнтованих на створення належних умов для функціонування сільськогосподарської галузі. Ці програми, як правило, стосуються проблем інноваційного розвитку аграрного виробництва, маркетингових схем просування сільськогосподарської продукції на ринку, підвищення її конкурентоспроможності, продовольчої безпеки, охорони навколишнього середовища тощо.

У провідних країнах світу держава активно підтримує кредитні установи, які надають кредити сільгоспвиробникам, і співпрацює з ними. Форми кредитування дуже різноманітні й надання кредитів здійснюється диференційованими фінансовими установами.

Наприклад, у Німеччині функціонують Сільськогосподарський рентний банк, Німецький посилоквий та іпотечний банк, Союз німецьких народних банків, створений сільськогосподарськими підприємцями, розгалужена мережа ощадних кас, приватні іпотечні банки. Діяльність цих кредитних установ контролює держава. Так, статут Сільськогосподарського рентного банку ухвалюється урядом. Банк надає позики іншим кредитним установам з метою рефінансування кредитів, різних за терміном надання. Цей банк також пропонує пільгові кредити фермерам, що беруть участь у виконанні спеціальних програм: «Молоді фермери», «Сільське господарство», «Оновлення села» та інші [4] .

У Франції провідним банком, що надає кредити сільськогосподарським виробникам, є «Креді Агріколь». Пільгові кредити банк надає, використовуючи принцип боніфікації — відшкодування державою різниці між договірною процентною ставкою і пільговою процентною ставкою для фермерів. Загалом умови пільгового кредитування в країні визначаються Міністерством сільського господарства й Національним центром із розвитку структур

сільськогосподарських підприємств. Ці установи регулюють надання пільгових позик і відстежують їх використання.

У більшості країн Заходу переважає прогресивна система оподаткування, за якої основна маса фермерів відноситься до пільгової категорії платників. Тому частка податків, які сплачують фермери, у загальному обсязі їх витрат незначна. Вона коливається у межах від 2,5 до 6% [3].

Пільгова система оподаткування включає в себе різні види податків, зокрема, податок на прибуток, на нерухоме майно, на інвестований капітал, на додану вартість на ін. Головна мета надання податкових пільг – створення оптимальних фінансових умов для стабільного розвитку сільськогосподарського виробництва.

Бажаючи підвищити конкурентоспроможність власної сільськогосподарської продукції і зважаючи на факт її перевиробництва, більшість розвинутих країн вдається до політики протекціонізму. Імпорт продовольства штучно обмежується за допомогою використання високого ввізного мита, квот, санітарних обмежень, жорстких технічних стандартів тощо. Так, наприклад, середньозважена ставка ввізного мита у країнах ЄС сягає 17 %, хоч в окремих країнах цього регіону вона значно вища. У Норвегії вона становить 123,7%, Румунії – 98,6, Польщі – 62,5% (для порівняння : в Україні цей показник знаходиться на рівні 11,7%) [1].

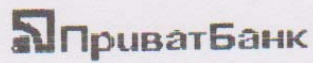
Ввізне мито суттєво поповнює державну скарбницю і створює додаткові фінансові можливості для підтримки вітчизняних фермерів. Зокрема, за рахунок цих коштів держава має змогу виплачувати щедрі експортні субсидії своїм виробникам сільськогосподарської продукції. Це також дозволяє вдаватися до продажу своєї продовольчої продукції на світовому ринку за демпінговими цінами.

Україна частково використовує набутий світовий досвід щодо державної підтримки виробників сільськогосподарської продукції. У нашій країні вже запроваджено заставні ціни, що носять гарантійний характер і забезпечують

сільськогосподарським підприємствам збут їх продукції. Держава вдається до надання пільгових кредитів, частково компенсуючи різницю між процентними ставками. У нас використовується спеціальний механізм справляння ПДВ, що надає сільгоспвиробникам відчутну фінансову допомогу. В Україні існують кредитні спілки як альтернатива комерційним банкам. Але в цілому заходи держави щодо підтримки сільськогосподарських виробників потребують подальшого відпрацювання й урізноманітнення.

Література:

1. Дем'яненко М. Я. Державна підтримка як фактор забезпечення конкурентоспроможного сільського виробництва / М. Я. Дем'яненко, Ф. В. Іваніна // Економіка АПК . — 2009. — № 9. — С. 3 — 9.
2. Зима Ю. П. Особливості державного фінансування сільського господарства у розвинутих країнах світу / Ю.П. Зима // Агроінком. 2007. — № 9 . — 10. — С. 82 — 85.
3. Кузняк Б. Я. Світовий досвід підтримки сільського господарства і українські реалії / Б. Я. Кузняк // Економіка і регіон — 2010. — № 1. (24) . — С. 135 – 141.
4. Назаренко В. И. Формы и направления государственной поддержки сельского хозяйства на Западе / В. И. Назаренко // Экономика сельского хозяйства и перерабатывающих предприятий — 2007. — № 4. — С. 16 — 18.

Уважаемый клиент! Вы заплатили комиссию,
так как СХІД ДСП не входит в число
компаний, которые платят комиссию за
своих клиентов.

Квитанция
3026.00.1

Операционное время

Дата: 04.02.2013 14:10 Дата вал: 04.02.13

ФИО: Назчук Любовь Петровна

Адрес: Н.НИКОЛАЕВ, ПР-Т ЖОВТНЕВИЙ 37, 4
Банк плательщика: НИКОЛАЕВСЬКЕ РЗ "ПРИВАТ
БАНК" Н.НИКОЛАЕВ

Банк получателя: ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Получатель: СХІД ДСП

Код получателя: 30663998

Р/с платель.: 10026053200346 ИФО: 326610

Р/с получ.: 25005060056478 ИФО: 305299

1. Сумма: 72,00 КС: 05

1. Назначение: ЗА ПЕЧАТЬ ТЕЗИСОВ НА
КОНФЕРЕНЦІЮ Назчук Любовь Петровна

Итого: 72,00

Сумма прописью: Семьдесят две грн. 00
коп.

Согласен(а) на обработку банком своих
иных персональных данных в целях
предоставления коммерческих и банковских
услуг

Подпись клиента: _____

Кассир: Дзвиняк Н.П.

ЗЦП: в.р.362421355

*** СПАСИБО !***

По вопросам зачисления платежей
тел. в 800 500 00 3